МОДУЛ М8 – Изборни предмет 1, 3 ЕСПБ
1. семестар дипломских академских студија, 2007/08

УПУСТВО

Садржај наставе
Изборни предмет 1 је део је секундарног теоријског модула наставе на мастер студијама. Циљ наставе је стицање првенствено теоријских знања.
Студент може да бира као изборни предмет и понуђене семинаре ако они нису предвиђени пројектним задаком (уз додатну испитну обавезу од 1 ЕСПБ).

Термински план наставе
Изборни предмет одржава се једном недељно два часа.
Настава траје 14 радних недеља у школи и 3 радна дана код куће рачунајући и испит.
За изборни предмет предвиђена јсу 4 радна сата недељно (2 сата рада школи и 2 сата рада код куће).
15. недеља предвиђена је за рад у оквиру модула М7- Пројектантска радионица 3.
Модул М7- пројектантска радионица је посебан премет који није повезан са радом на изборном предмету.
3 радна дана предвиђене су за рад код куће и испит (24 сата).
Испит је 21. радне недеље у уторак.

Студијска правила
Предмет води један наставник са једним сарадником и старијим студентима волонтерима.
План рада на предмету одређује наставик.
Најмање 30п, а највише 70п предвиђено је за оцењивање током 14 радних недеља у школи.
Начин и критеријуме оцењивања утврђује појединачно сваки наставник.

Правила за пријављивање студената у студио
Наставник предаје Декану Архитектонског факултета испуњени план рада у понедељак 3.септембра 2007 у 12 сати
Пријављивање студената је у уторак и среду 4. и 5. септембра.
Студенти бирају и рангирају студије од 1 до 5, заједно са понуђеним семинараима
Изборни предмет прима најмање10 студената, док највећи број студената није одређен.
Листе са распоредом студената достављају се наставницима у понедељак 10. септембра.
Коначни спискови студената објављују се у петак 14. септембра.

*на основу Службеног билтена 71/06 Архитектонског факултета: Студијки програми основних академских студија и дипломских академских студија архитектуре од 31. 05. 2006. и Службеног билтена 72/06 Архитектонског факултета: Статут од 09. 10. 2006.

План рада

(попуњава наставник и предаје Декану Архитектонског факултета у понедељак 3. септембра 2007. у 12 сати**)**

Назив предмета: МОДУЛ М8 – Изборни предмет 1
Година студија: 1. семестар дипломских академских студија - мастер, 2007/08
Број кредита: 3 ЕСПБ
Термини одржавања наставе: Четвртак од 14 до 16 ч.
Термин одржавања испита (предаја и одбрана графичког и семинарских радова): 05. фебруар 2008. у 12 сати
Термини одржавања колоквијума: 25. октобар 2007. и 27. децембар 2007.

Назив предмета: **Античко наслеђе у региону**
Наставник: доц. др Мирјана Ротер-Благојевић и др арх. Гордана Милошевић са Археолошког института САНУ
Сарадник у настави: асист. мр Рената Јадрешан-Милић
Број кабинета: **233**
Време за консултације са студенатима (једном недељно два сата): Четвртак од 12 до 14 ч.
Телефон: 3218733 E-mail: heritage@arh.bg.ac.yu

Посебни критеријуми за пријем студената: Просечна оцена из основних студија и просечна оцена из студијског програма М15 – *Проучавање и обнова градитељског наслеђа*

Циљеви и приступ настави: Основни циљ изборног предмета *Античко наслеђе у региону* је упознавање студената са најрепрезентативнијим грађевинама античког доба на тлу Србије и у непосредном окружењу (Македонија, Црна Гора, Хрватска, Босна и Херцеговина, Бугарска, Румунија, Грчка, Мађарска) и њихово место у склопу античког градитељства на простору Римског царстава. Ова сазнања би употпунила опште знање са основних студија из области *Проучавања и обнове градитељског наслеђа* и представљају добру основу за будући рад на пројектовању у заштићеним срединама. Стечена специфична знања била би од непосредне користи будућим градитељима за правилно разумевање проблема везаних за интегративну заштиту и обнову градитељског наслеђа.

Садржај наставе:

Дефинисање просторног и историјског оквира настанка античког градитељства у региону.
Овом тематском целином предвиђено је упознавање студената са дефинисањем појмова колонизација и урбанизација на простору Балканског полуострва, са посебним прегледом досадашњих истраживања која се односе на изборни предмет.
Типологија насеља у античко доба у регону. Административна подела насеља у Римском царству на градска насеља (municipium, colonia), остала насеља (canabea, civitates) и сеоска насеља (vicus, vilae rusticae) разликовала се од савремног тумачења урбанистичког концепта насеља. У овој тематској целини биће анализована расположива археолошка грађа која се односи на територије античких градова и њихову планску организацију, могући број и социјалну структуру становника. На примерима испитаних градова студентима ће бити презентоване могуће реконструкције изгледа и организације градских структура заснованих на основама археолошких истраживања, историјских извора и научног проучавања. У оквиру ове тематске целине биће обухваћени и типови војних логора и утврђења, као и одбрамбени системи (бедеми, куле, капије ровови). Последњи час ове тематске целине био би посвећен путевима, мостовима, аквадуктима и другим облицима инфраструктуре.
Типологија објеката античког доба у региону је засебна тематска целина којом би се обухватили сви облици јавне, култне и стамбене архитектуре. Кроз типове јавне архитектуре била би систематизована грађа која се односи на театре, амфитеатре, хиподроме, купатила и славолуке. Култна архитектура се током касне антике у Римском царству, па самим тим и у провинцијама којима припада област обухваћена наставом изборног предмета, јасно се диференцира као паганска и хришћанска. У оквиру паганске архитектуре биће разматрани облици храмова, и гробне архитектуре приватних и царских маузолеја, док би се кроз примере ранохришћанских облика анализирале цркве подужне и централне основе, мартиријуми, крстионице и ранохришћанске гробнице. Стамбена архитектура касноантичког периода на тлу Србије и у непосредном окружењу формирана је под официјелним утицајем римског двора. Сачувани примери указују на издвајање типова градске и сеоске куће. Градска архитектура је заступљена у виду инсула, домуса, вила и палата. Сеоска архитектура је једноставније основе и конструкције, обично са једном до три просторије. Посебан тип сеоских зграда су виле рустике које представљају средишта великих сеоских економија и које се по свом изгледу могу довести у непосредну везу са вилама у граду. У оквиру ове тематске јединице биће изложена и грађа о унутрашњем уређењу и декорацији античких стамбених објеката.
Примењене конструкције и технике градње су засебна целина којом би се студентима систематизовала и презентовала грађа о типовима конструкција и заступљености градива и градитељског материјала у касној антици у региону, са посебним акцентом на монолитни и скелетни начин градње и примењене типове конструкционих склопова.
Значај античког градитељства у Србији у општем развоју римске архитектуре
Кроз ову тематску целину сажела би се претходна предавања и објаснило место провинцијалне архитектуре у општем развоју римске архитектуре, посебно од краја 3, и у 4. веку када велики број (13) римских царева потиче са територије Србије и Балканског полуострва и када се у овој области запажа привредни успон који условљава и нагли развој и пораст градова.

Метод извођења наставе:

Упознавање студената кроз предавања са савременом методологијом проучавања античког наслеђа на примеру археолошких налазишта у Србији и у региону (простор Балканског полуострва), са посебним акцентом на компаративној анализи историјских извора, писане и археолошке грађе.
Консултације везане за израду семинарског рада.

нед	Наслови тематских јединица	
01	-Дефинисање просторног и историјског оквира настанка античког градитељства у региону -колонизација и урбанизација у региону Балканског полуострва	
02	-Типологија насеља у античко доба у региону	
03	-Антички градови у региону и њихова планска организација 1. део	
04	-Антички градови у региону и њихова планска организација 2. део -Сеоска насеља	

05	Типови војних логора и утврђења Инфраструктура	
06	1. Колоквијум:	
07	Типологија објеката античког доба у региону	
08	Објекти јавног карактера	
09	Објекти култног карактера	
10	Објекти стамбеног карактера 1 део	
11	Објекти стамбеног карактера 2 део Унутрашња декорација	
12	Примењене конструкције и технике градње	
13	Значај античког градитељства у Србији у општем развоју римске архитектуре	
14	2. Колоквијум:	

Обавезна литература:

Milić, B. *Razvoj grada kroz stoleća, prapovjest Antika*, Zagreb 1990.

Mirković, M. *Rimski gradovi na Dunavu u Gornjoj Meziji*, Beograd 1968.

Parović-Pešikan, M. Pitanje periodizacije antičke arheologije u našoj zemlji, *Materijali SDJ IV*, Beograd 1967, 139 -169.

Suić, M. *Antički grad na Jadranu*, Zagreb 1976.

Мано-Зиси, Ђ. Поглед на питања урбанизације у Илирику, *Зборник РНМ* 4, Београд 1964, 93 – 113.

Поповић, В. Дезинтеграција и рурализација града у источном Илирику од 5. до 7. века н.е., *Sirmium, Град царева и мученика*, Сремска Митровица 2003, 239 – 258.

Препоручена литература:

Breje, L. *Vizantijska civilizacija*, Beograd 1976.

Velkov, T. *Gradot v Trakija i Dakija črez kasnata antičnost,* Sofija 1959.

Elis, C. The End of the roman House, *American Journal of Archaeology* 92 (1988), 565 – 576.

Mócsy, A. *Pannonia and Upper Moesia*, London and Boston, 1974.

Мирковић, М. Римско освајање и организација римске власти, *Историја српског народа* I, Београд 1981, 66 – 106.

Мирковић, М. Централно-балканске области у доба позног Царства, *Историја српског народа* I, Београд 1981, 66 – 106.

Острогорски**,** Г. Византијски градови у раном средњем веку, у: *Из византијске историје, историографије и проспорографије*, Београд, 62 – 89, (Reprint: Byzantine Cites in the Early Middle Ages, Dumbarton Oaks Papers 13, 1959, 4 – 66.)

Petrović, P. Odbrambeni sistemi u antici, in: Akta XII Kongresa saveza arheoloških društava Jugoslavije, Novi Sad 1984, Materijali XXII, Novi Sad, 91 – 100.

Srejović, D. Cermanović-Kuzmanović, A. *Rečnik grčke i rimske mitologije*, Beograd 1979, 143 – 144.

Thomas, E. *Römische Villen von Panonien*, 1964.

Начин полагања испита (садржај пројекта и семинарског рада):

Семинарски рад са одбраном – Рад треба да садржи максимално 2000-3000 словних места текста плус илустрације

Критеријуми оцењивања:

Студенти треба да кроз семинарски рад покажу да су упознати са општом и посебном литературом везаном за тему семинарског рада, да дају свој лични допринос кроз критичку анализу и доношење закључака о посебним проблемима везаним за изабрану тему, да покажу да су самостално израдили рад и да владају методологијом писања семинарског рада.

Оцењивање:

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	Семинарски рад	40
колоквијуми	40	усмена одбрана рада	10

Услови предаје после заказаног рока:

из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената:

из статута АФ